

Rapport

Reactie op Integratienota:

***“Integratienota zonder
toekomstperspectief”***

Juli 2011

Rapport

Reactie op Integratienota:

“Integratienota zonder toekomstperspectief”

Verkiezingscampagne na de val van kabinet Balkenende IV stond in het teken van economische crisis en als gevolg daarvan de vormgeving en mate van de bezuinigingen. Kabinet Rutte gaf na de installatie van het kabinet op 14 oktober 2010 meteen het signaal dat alle lagen van de maatschappij getroffen zouden worden door de ombuigingen. Het was te verwachten dat het integratiebeleid ook niet zou ontkomen aan de bezuinigingen en de gevolgen daarvan.

Het kabinet heeft een nota gepresenteerd die het beleid van komende jaren behelst waar het gaat om integratie van migranten. De conclusie van de integratienota van minister Donner die onder de naam “Integratie, binding, burgerschap” op 16 juni 2011 is gepubliceerd en voor diverse reacties heeft gezorgd, is dat er een verandering te merken zal zijn in het beleid dat van de overheid uit gaat. Sterker nog, deze nota suggereert een totale omwenteling te zijn in het denken over multiculturele samenleving, namelijk dat ie voortaan afgeschaft gaat worden.

Wij hebben als landelijk koepelorgaan van Nederlands-Turkse jongeren, de Federatie van Nederlands-Turkse Jongerenorganisaties (HTGF) onder leiding van ondergetekende de heer Isa Yusibov (student politicologie aan de Universiteit van Amsterdam) een ‘Commissie Integratiedossier’ ingesteld, de nota en ook de voornamelijk emotionele reacties hierop, al dan niet door migrantenorganisaties zelf, uitvoerig bestudeerd en onderzocht. Als jongeren met een wetenschappelijk-academische achtergrond, die actief zijn binnen de migrantengemeenschap hebben we onze reactie op deze nota gebaseerd op observaties, gesprekken, analyses en eerdere onderzoeken op dit vlak, waar het gaat om integratie van migranten. Onze conclusie is dat het kabinet heel weinig laat zien om integratie, binding en burgerschap verbeteren waardoor deze nota veel belangrijke punten mist en anders aanpakt. Sterker nog, de regering neemt genoeg met symboolpolitiek en bepaalde wetsvoorstellen die gedoemd zijn om te mislukken omdat het kabinet geen ruimte creëert voor een effectieve integratie en doorwerking van die maatregelen op een breder vlak.

Zoals eerder aangegeven insinueert Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Piet Hein Donner (CDA) in zijn nota dat deze geheel nieuwe weg en een koerswijziging zou betekenen voor migranten en alle burgers in Nederland in het algemeen. Er zijn weliswaar nieuwe maatregelen opgesomd die een knieval betekenen voor de PVV maar vele aspecten die in deze nota te lezen zijn, zoals aanpak van huwelijksdwang en boerka-kwestie, stammen in principe voort uit besluiten van eerdere kabinetten en zijn voortzetting van een bestaand beleid. Na het bestuderen van de Integratienota hebben we in eerste instantie bepaalde maatregelen gevonden die nodig

waren binnen het kader van het effectieve integratiebeleid als zijnde redelijke aspecten en derhalve omarmd moesten worden.

Als eerste is het toe te juichen dat eigen initiatieven, zelfontplooiing en zelfredzaamheid van migranten die zich in Nederland vestigen een belangrijke rol spelen in deze integratienota. Essentieel bij het realiseren van deze doelstellingen is natuurlijk de Nederlandse taal. Het is volstrekt begrijpelijk dat migranten hiertoe worden gestimuleerd. Het initiatief van het kabinet om diplomawaarderingen van migranten soepeler en sneller te laten verlopen is een goede stap die migranten met onmisbare kennis en vaardigheden zonder veel bureaucratische belemmeringen mee te laten draaien in de samenleving. Een andere aspect wat belangrijk is om op te merken is dat minister Donner voortaan geen groepsgerichte aanpak gaat hanteren voor diverse groepen binnen de samenleving. De onderbouwing dat het nieuwe beleid niet meer de scheidslijnen tussen etnische groepen zal gaan benadrukken zoals dat voorheen wel het geval was achten we noodzakelijk als we de toon van het debat van afgelopen jaren over jongeren van velerlei etnische groepen meenemen in onze overweging. “Niet je afkomst, maar je toekomst telt” is een overtuigende en zeker een effectieve houding die een overheid moet uitdragen zodat migranten een binding kunnen voelen met de maatschappij waarin ze leven. Maar gezien het feit dat er in deze nota geen maatregelen worden genoemd die de positie van migranten op arbeidsmarkt, onderwijs en werkvloer zouden moeten verbeteren staat het kabinet wat dat betreft met lege handen tegenover de migranten.

Geen ruimte voor ontwikkeling

Het kabinet wil migranten aansporen om de taal te gaan leren door integratiecursussen niet meer zelf te subsidiëren en deze tegen betaling geheel over te laten aan de migranten zelf, maar er worden geen maatregelen genoemd die het bedroevende en onprofessionele niveau van integratie- en taalcursussen op te krikken. Als het kabinet wil dat migranten snel en op een effectieve manier gaan participeren in de samenleving dan moet het kabinet de migranten die ruimte bieden zodat ze zich kunnen ontwikkelen. Deze integratienota wijst uit dat het kabinet die ruimte niet geeft in de vorm van goede maatregelen.

Populisme als gevaar voor de rechtstaat

Er wordt gesproken over de afschaffing van een multiculturele samenleving om zodoende “puur Nederlandse normen en waarden” voldoende plek te geven in de samenleving. De situatie wordt zodanig neergezet alsof de rechtstaat in Nederland op wankelen staat door toedoen van migranten die genoemde punten zoals vrijheid, verantwoordelijkheid en tolerantie niet zouden accepteren. Er wordt een beroep gedaan op voorgangers van moslimgemeenschap om hen te belasten met een taak die gevaarlijke factoren die de rechtstaat in gevaar zouden brengen weg te nemen omdat de democratische rechtstaat de enige mogelijkheid is in Nederland. De zinsnede uit de nota waarin staat dat Islam nu in Nederland heel omvangrijker is geworden en het gevaar voor de rechtstaat een gevolg daarvan zou zijn is niets anders dan populistische bangmakerij.

De aanname dat er sprake zou zijn van een serieuze dreiging is een onduidelijke en wollige stelling die bovendien niet gebaseerd is op enige wetenschappelijke onderbouwing. Wij vinden dat boven alle culturele opvattingen en levensbeschouwingen burgerschap het enige identiteit is dat hoort te gelden in een seculiere en democratische rechtstaat.

Vrouwenemancipatie

Uit de nota blijkt dat het kabinet van plan is om met een paar wetsvoorstellen te komen op het gebied van huiselijk geweld en huwelijksdwang. Deze conceptvoorstellen moeten worden omarmd omdat ze de integratie, keuzevrijheid en uiteindelijk de samenleving ten goede komen. Het is belangrijk dat er een meldcode is voor huiselijk geweld zodat de instellingen makkelijker kunnen inspringen om dit te voorkomen. Daarnaast is een sterk optreden tegen huwelijksdwang erg belangrijk omdat dit vooral de vrouwen wordt opgelegd waardoor hun keuzevrijheid, emancipatiemogelijkheden worden ontnomen. Concrete beleidslijnen zijn wat dit punt betreft van groot belang.

Samenwerkingsverbanden

Het kabinet gaat in lijn met de stopzetting van subsidies voor de integratie van specifieke groepen ook de subsidies voor de samenwerkingsverbanden van minderheden beëindigen. In tegenstelling tot vele migrantenorganisaties vinden we dat de subsidies weldegelijk ter discussie moeten staan. Het kan niet weerlegd worden dat de aanbestedingen door de migrantenorganisaties tot nu toe niet transparant waren en vaak voor zaken werden uitgegeven die nauwelijks met de bevordering van integratie te maken hadden, of in het ergste geval voor totaal andere zaken werden aanbesteed dan wat ze de faciliterende instanties hadden geïnformeerd. Er zijn gevallen in de media gekomen waarin bepaalde organisaties een door de overheid verstrekte subsidie met een hoog bedrag niet konden verantwoorden. Een artikel dat in De Echo van 2 maart 2011 heeft gestaan is hier een voorbeeld van. Verwijzing naar deze artikel vindt u hier: [<http://www.nuij.nl/algemeen/openheid-ver-te-zoeken-bij-rotterdamse.11545806.lynkx>]

Men zou van deze organisaties moeten verwachten dat deze transparanter, representatief, toegankelijk en laagdrempelig zouden zijn. Helaas is dit niet het geval. Uit ons onderzoek in Amsterdam blijkt dat 93% van de Turkse Nederlanders bijvoorbeeld niet weet wat het IOT (Inspraakorgaan Turken) is, terwijl deze overkoepelende organisatie als gesprekspartner van de overheid de taak heeft om Turkse gemeenschap in Nederland te vertegenwoordigen en hun belangen te behartigen.

In plaats van het bedouden van de status-quo zou het IOT naast het effectiever en beter functioneren moeten streven naar een breder draagvlak dat een grotere laag van de gemeenschap beslaat die ze als een door de regering erkende gesprekspartner zouden moeten vertegenwoordigen.

Het blijkt bovendien te zijn dat sommige lidorganisaties, aangesloten aan het IOT, tot op de dag van vandaag maar uit enkele leden bestaan en dusdanig geen echte achterban hebben, waarmee zij een onovertroffen drempel vormen voor nieuwkomers of doorstromers met grotere organisaties die een breder draagvlak hebben binnen de migrantengemeenschap.

Uit vele representativiteitstoetsen sinds 2002, onderzocht door de ministeries van binnenlandse zaken en integratie; is gebleken dat deze groepsgerichte, maar in feite ineffektieve en gesloten organisaties hun doel voorbij schieten en aan de hand van een elitistische monopolie de gang van zaken blokkeren. Deze gang van zaken omtrent de subsidies geeft een terechte aanleiding tot discussies op dit punt. Ook binnen de kringen van samenwerkingsverbanden met betrekking tot het Wet Overleg Minderhedenbeleid (WOM) is hervorming vooral als het gaat om subsidiering een vereiste.

Meer inspectie en toezicht

Als het gaat om samenwerkingsverbanden zijn internationale corruptieschandalen zoals “Stichting Deniz Feneri” (vuurtoren) naar buiten gekomen. Deze stichting is een van de prioriteiten van de Duitse Justitie-instellingen. Rotterdamse deelgemeenten Charlois en Feyenoord hadden in 2004 samen met de beruchte “Stichting Deniz Feneri” gezamenlijke activiteiten ontplooid. Deze donatiebijeenkomsten staan vast in diverse media in 2004 voor zover die nog bestaat. Bovendien zijn deze bijeenkomsten ook live uitgezonden op een Europees Turkse zender.

Duitse justitie heeft al een uitspraak gedaan over de zaak en deze overhandigd aan de Turkse autoriteiten. Ook in Turkije zijn de autoriteiten aan het werk gezet om Turkse medeplichtigen aan te pakken. Maar de Nederlandse justitionele instanties hebben tot nu toe de Nederlandse tak van deze zo gehete hulporganisatie met geloofsmotieven dat bezig is geweest met geld verzamelings sancties nog steeds niet onderzocht.

Dit laat zien dat bij het verstrekken van subsidie voor integratie meer toezicht en inspectie een vereiste is. Ondanks een artikel in de Volkskrant van 2 oktober 2008 [<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2668/Buitenland/article/detail/908299/2008/10/02/Erdogan-brandt-vingers-aan-vuurtoren.dhtml>] en vragen (Kamervragen) van Tweede Kamerlid Heerts (PvdA) van 12 November 2008 [<http://parlis.nl/kvr34192>] is er nog steeds geen duidelijkheid en helderheid over de gang van zaken rond deze kwestie waar het gaat om activiteiten van Deniz Feneri in Nederland. Sterker nog, van de antwoorden die gegeven zijn op 15 december 2008 blijkt dat er geen aanleiding is gezien tot het starten van een onderzoek en dus ook geen enkel concreet stap is ondernomen. [<http://parlis.nl/kvr34363>]

Maatschappelijke waardering beeldvorming en radicalisering

‘Een onderzoek naar processen van radicalisering bij Turkse & Marokkaanse Moslimjongeren in Amsterdam’, het onderzoek dat door onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen op augustus 2008 verscheen blijkt dat aanpak bij radicalisering van (moslim)jongeren voornamelijk het religieuze oogpunt naar voren brengt als de oorzaak. Er is echter sprake van een optimale mix van factoren, die tot radicalisering leiden onder de moslimjongeren. Deze factoren liggen op het religieus, politiek en sociaal vlak. De Federatie van Nederlands-Turkse Jongerenorganisaties (HTGF) vind als landelijk koepelorgaan van Nederlands-Turkse jongeren dat maatschappelijke status, erkenning en acceptatie van minderheidsgroepen op een andere veel ruimere wijze zijn wortels in de maatschappij kan en móet krijgen. Lage maatschappelijke waardering leidt onder andere tot zelfisolering tegen de omgeving door criminaliteit en radicalisering, die vervolgens de beeldvorming en aldus de emancipatie

verder verslechteren. Daarom zou een nieuwe aanpak van het WOM met meer plek voor jongeren en vrouwen op zijn plek zijn.

“Relativisme” of realiteit?

In zijn nota geeft de minister aan dat hij een trendbreuk wil met “het relativisme dat besloten ligt in het concept van de multiculturele samenleving”. In welke wijze de “mislukte multiculturele samenleving” plaats zou moeten maken voor een “leitkultur op basis van Nederlandse waarden” wordt niet nader toegelicht en onderbouwd. Hij geeft aan dat de Nederlandse normen en waarden niet inwisselbaar zijn voor welke andere normen en waarden dan ook. Er wordt dus gesuggereerd dat deze waarden op wankelen staan en daardoor de overheid een signaal geeft in de vorm van een waarschuwing in deze nota. Het is volkomen duidelijk dat deze uitgangspunten niet gestoeld zijn op de realiteit van vandaag. De Nederlandse cultuur is nog steeds dominant en als we de cijfers van Forum Instituut voor Multiculturele Vraagstukken raadplegen zien we dat moslims 6% van de totale bevolking vormen. De vraag is dan natuurlijk hoeveel mensen voor het vestigen van Islamitische sharia in een land als Nederland zouden willen zijn. Als we discoursanalytisch kijken naar de nota zelf wordt dat heel erg overdreven en als een doemscenario neergezet. Het feit dat dit gedeelte er in moet staan vanwege de gedoogpartner is begrijpelijk. Maar dat laat niet onverlet dat deze aannames zonder enige onderbouwing ongenueanceerd, onrealistisch en vooral onwenselijk zijn.

Een populistische nota zonder perspectief

Het is betreurend om te zien dat populisme, dat de laatste tijd de boventoon voert in het debat in zijn geheel terugkomt in deze nota van Donner. Er worden cijfers gebruikt die vooral negatief van aard zijn maar een onjuiste beschouwing dat Nederlanders steeds grimmiger tegen een multiculturele samenleving zouden aankijken wordt afgedaan op basis van “ervaring”. Longitudinale wetenschappelijke onderzoeken die het tegendeel beweren, zoals de heer Fons van de Vijver, hoogleraar crossculturele psychologie in zijn eigen kritiek aangeeft, worden buiten beschouwing gelaten. Verdere uitgangspunten van deze nota worden op dezelfde wijze, niet of nauwelijks onderbouwd met argumenten.

Symboolpolitiek

Verbod op gelaatsbedekkende kleding en maatregelen om dubbele nationaliteiten te verbieden, terwijl er geen beleid wordt uitgedragen over aanpak van discriminatie, vroegtijdig schooluitval, vrouwenemancipatie, obstakels rondom voornamelijk werkzoekende migranten en van hoge leeftijd en andere relevante zorgwekkende facetten binnen de maatschappij worden niet aangepakt terwijl juist die punten een voorspoedige integratie alleen maar bevorderen. Op dit punt gaat het kabinet helaas niet verder dan een populistische symboolpolitiek zonder enige toekomstvisie in tegenstelling tot wat het eerste punt van de nota beweert onder het kopje “Een nieuw perspectief”.

Tot slot

Een citaat uit deze nota slaat wat dat betreft de spijker op zijn kop: “Kenmerk van integratie is dat men de eigen toekomst en identiteit verbonden ziet met die van de gemeenschap waar men deel van uitmaakt”.

Verbondenheid en burgerschap zijn inderdaad belangrijke punten waar het gaat om volwaardige integratie, maar de maatregelen die het kabinet wil doorvoeren laten weinig ruimte voor manoeuvre voor immigranten. De aanpassing gaat voorspoediger wanneer er voldoende faciliteiten en mogelijkheden zijn om een volwaardige participatie in de samenleving te voltooien. Vervolgens gaat de aanpassing ook de burgerschap ten goede komen. Het kabinet mist ook op dit punt een toekomstvisie.

En die verbondenheid als een onderdeel van deze samenleving begint bij voldoende mogelijkheden in het onderwijs en op de werkvloer. Hier zou het kabinet harder aan moeten werken zodat er geen sprake is van frustratie, maar voorspoedige integratie. Per slot van rekening achten we het volgende citaat van NRC columnist Rob Wijnenberg over de integratienota een gepaste en veelzeggende conclusie voor onze reactie: ***“Het multiculturalisme mag dan failliet zijn verklaard, het opportunisme dat ervoor in de plaats is gekomen, is nog vele malen erger.”***

Federatie van Nederlands-Turkse Jongerenorganisaties (HTGF)

Commissie Integratiedossier:

Isa Yusibov (commissievoorzitter)

Oğuzhan Kiliç

İmdat Kaymaz

14.07.2011